

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

Dünya Kadınlar Günü

Prof. Dr. phil. habil. İsmail Tufan

Bugün 8 Mart Dünya Kadınlar Günü. Bugün yine politikacı, sendikacı, sivil toplum örgütü temsilcileri, kadınların aile, toplum ve ülke için önemini vurgulayacak. Tabii bu yılki Kadınlar Günü de korona salgınının etkisi altında daha buruk bir atmosferde geçecek.

Salgın özellikle kadınları vuruyor. Dünya Kadınlar Günü vesilesiyle özellikle buna dikkatinizi çekmek isterim. Korona salgını kadın-erkek eşitsizliğini daha da şiddetlendirmiştir. Kadınlar sistematik olarak düşük maaşlı mesleklerde çalışmaktadırlar. Kriz zamanlarında, izinler, kısa süreli çalışma ve işsizlik nedeniyle gelir kaybından kadınlar daha çok etkilenirler. Ev işlerinin ve aile işlerinin çoğunu kadınlar üstlenir ve bunun için çalışma saatlerini azaltmak zorunda kalırlar.

Krizin toplumsal cinsiyet rollerini daha da keskinleştirmesini önlemek önemlidir. Daha da önemlisi kadınların haklarını savunan güçlü bir birliğin olmasıdır. Ama 8 Mart 2021 Dünya Kadınlar Günü'nde, Türk kadınının haklarını savunan güçlü bir birliğin olmadığını da hepimiz biliyoruz. Dünya Kadınlar Günü vesilesiyle twitter mesajı yollamak yetmiyor.

Dünya Kadınlar Günü'nün kökleri, 19.yüzyılın sonları ve 20.yüzyılın başlarındaki işçi hareketine dayanmaktadır. Siyasi bir “Kadınlar Günü” fikrinin tam olarak ne zaman ve nerede ortaya çıktığı tam olarak netleşmedi. Bununla birlikte, 19. yüzyılın sonundan itibaren pek çok ülkede kadın ve işçi hareketlerinin, kadınların ulusal ve dünya çapında eşitlik, daha yüksek ücret ve kadınlar için daha iyi çalışma koşulları ve kadınların oy hakkı için mücadele ettiği bir günü savunduğu ve ayrımcılığa karşı çıktığı açıktır.

Alman sosyalist politikacı ve kadın hakları aktivisti Clara Zetkin, 27 Ağustos 1910'da Kopenhag'daki İkinci Uluslararası Sosyalist Kadın Konferansı'nda uluslararası bir kadın günü başlatılmasını önerdi. Ama belirli bir tarih için öneride bulunmadı.

İkinci Uluslararası Sosyalist Kadın Konferansından sonra, “Uluslararası Kadınlar Günü” ilk kez 1911'de, başlangıçta dört Avrupa ülkesinde (Danimarka, Almanya, Avusturya, İsviçre) ve ABD'de kutlandı. Ancak bu ilk resmi Dünya Kadınlar Günü, bugün olduğu gibi 8 Mart'ta değil, 19 Mart 1911'de gerçekleşti. Asıl talep, kadınlara oy kullanma hakkıydı. Bu ilk Dünya Kadınlar Günü'nde bir milyondan fazla kadın sokaklara döküldü. Sadece bir yıl sonra, 1912'de, birkaç ülkeden kadınlar Dünya Kadınlar Günü için düzenlenen gösterilere katıldılar:

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

8 Mart nasıl Dünya Kadınlar Günü tarihi oldu? Bununla ilgili çeşitli yorumlar vardır. 8 Mart'ın olası bir kökeni şudur: 8 Mart 1917'de (Rusya Jülyen takvimine göre 23 Şubat), Petrograd'ın fakir semtlerinde yaşayanlar arasında grevler başladı. Bu protestolar, Rusya'da Şubat Devrimi'nin tetikleyicilerinden biriydi. Petrograd'lı bu grev yapan ve protesto eden kadınların şerefine, Bulgar heyetinin önerisiyle 8 Mart'ın Moskova'daki "İkinci Uluslararası Komünist Kadınlar Konferansı'nda uluslararası bir anma günü olarak tanıtıldığı söyleniyor. 1975'te Birleşmiş Milletler 8 Mart "Birleşmiş Milletler Kadın Hakları ve Dünya Barışı Günü"nü yaptı.

Türkiye'de 8 Mart 2021 Dünya Kadınlar Günü'nde neredeyse her gün tacize uğrayan, şiddete maruz kalan, öldürülen kadınlar hakkında acı veren haberleri okuyoruz. Toplum olarak kadının sorunlarına duyarlı değiliz. Hatta dışarıdan bakıldığında kadının sorunlarını kanıksamış bir imaj çiziyoruz. Her Kadınlar Günü'nde, örneğin Sabiha Gökçen'in (1913 – 2001), Türkiye'nin ilk kadın pilotlarından biri olduğunu, hatta dünyanın da ilk kadın savaş uçağı pilotu olduğunu ve Mustafa Kemal Atatürk'ün manevî evlatlarından biri olduğunu vurgulamak, elbette anlamlıdır, ama bugünün Türk kadınının sorunlarını çözmek çok daha anlamlıdır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "*Bir insanlık suçu olarak gördüğüm kadına yönelik her türlü fiziki ve ruhsal şiddeti ve ayrımcılığı bir kez daha en sert şekilde kınıyorum*" sözlerini çok ciddiye alıyorum ve kınamanın ötesinde, kadınlarımızın her türlü fiziki ve ruhsal şiddet ve ayrımcılıktan korunması için somut girişimlerin hayata geçirileceğini umut ediyorum. Nitekim Cumhurbaşkanı Erdoğan, bunun sinyallerini veren konuşmasında şunun altını çizdi: "*Geçtiğimiz hafta açıkladığımız İnsan Hakları Eylem Planımızda da kadına yönelik şiddetle mücadeleyi güçlendirecek adımlara yer verdik.*" (<https://www.sabah.com.tr/gundem/2021/03/07/baskan-erdogandan-kadina-yonelik-siddet-mesaji>).

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR), "Covid-19 döneminde kadın iş gücünün görünümü" başlıklı bir raporu kamuoyuyla paylaştı. Raporda, "*Kadınların yaşamın her alanında karşı karşıya kaldığı eşitsizlik ve ayrımcılık Covid-19 döneminde çalışma yaşamında daha da belirgin hale geldi*" denildi. Öte yandan, Covid-19 nedeniyle işbaşında olan kadınların sayısının ve çalışma sürelerinin düşmesi nedeniyle Kasım 2020 döneminde 1 milyon 75 bin kadının iş kaybı yaşadığı vurgulandı ve Covid-19 etkisiyle geniş tanımlı işsizlik ve iş kaybı oranının kadınlarda yüzde 43 olarak gerçekleştiğine dikkat çekildi (<https://www.sozcu.com.tr/2021/ekonomi/disk-ar-gercek-kadin-issizligi-yuzde-43-6300735/>).

Yaşlı kadınlar, Dünya Kadınlar Günü'nde arka planda kaldı. Yaşlı kadınların sorunları üzerine hiçbir söylem, amaç ve girişimden bahsedilmemesi dikkat çekti. Gerontologların vurguladığı gibi yaşlılık, aynı zamanda cinsiyete özgü bir yaşam dönemidir. Yaşlı kadınların

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

sorunlarına çözüm getirmeyen, sadece “çalışan kadını” ön planda tutan tüm girişimler, eksik kalır. Toplumumuzda yaşlı kadınların sayısı sürekli artmaktadır. Özellikle 80 ve üzeri yaştaki nüfusta kadın oranı git gide yükselmektedir. Her şeye rağmen yaşlı ve genç, çalışan, işsiz ve ev hanımı statüsündeki kadınlarımızın, özellikle vatan uğruna şehit olan evlatlarımızın annelerinin, Dünya Kadınlar Günü’nü kutluyorum.